

ORTAÖĞRETİM BAŞARI ÖLÇÜTLERİ İLE ÖSS PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

İbrahim Karaman* -Refik Dilber-Erdal Sönmez**

Özet

Bu çalışmada, ortaöğretim başarı ölçütü olarak alınan mezuniyet notları ile ÖSYM tarafından her yıl yapılan ÖSS puanları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Örneklem grubu olarak Erzurum ilinde bulunan dört lise seçilmiştir. Seçilen bu liselerde kredili sınıf geçme sistemi uygulanmaktadır.

Birbirinden bağımsız iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlılık düzeyini araştırmak için, önce değişkenler arasındaki korelasyon değerlerine bakılmış ve daha sonrada bazı istatistiki testler uygulanmıştır.

Sonuç olarak, mezuniyet notları ile ÖSS puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Başarı ölçütü, ÖSS puanları, ÖSYM

Abstract

Investigation on Relation Between Secondary Education Achievement Criterian and Points of Student Selection Examination

In this study, we have investigated the relation between secondary education achievement criteria and Students Selection Examination points taken in examination Students Selection Set Center. Four high school in Erzurum is chosen of promotion as sampling group. Credit system is applied in these high schools.

Firstly, the variance analysis is applied to the relation in between two variable which are independent from each other. Then, different statistics tests are applied in between two independent variable.

Consequently, it is found that there is significant relation between them.

Key Words: achievement criteria, OSS points, OSYM

* Arş.Gör.Dr., Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Fizik Eğitimi Anabilim Dalı-Erzurum

** Arş.Gör., Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Fizik Eğitimi Anabilim Dalı-Erzurum

Giriş

Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen davranış değişikliği meydana getirme süreci şeklinde tanımlanan eğitimin her kademede planlı ve önceden tasarlanmış hedeflere ulaştırıcı olması gerekmektedir. İşte eğitimin bu gereği yerine getirebilmesi, yani planlı ve önceden tasarlanmış hedeflere ulaşılabilmesi her şeyden önce öğrencilerin, söz konusu sürecin gerektirdiği ön şart davranışlarına sahip olmasına bağlıdır. Çünkü en basit bir davranışın bile belli bir bilgi düzeyine ihtiyacı vardır.¹

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de son yıllarda her alanda hızlı bir değişim vardır. Bu hızlı değişimin en önemli kaynağı bilim ve teknolojiadaki değişimlerdir. Bilim ve teknolojiadaki bu değişimler insanların, toplumların hayatlarını derinden etkilemektedir. Hızlı nüfus artışı, sanayileşme, kentleşme ve değişen yargı değerleri gibi yoğun sorunlar içerisinde bulunan toplum da her geleneksel kurum gibi, toplumsal bir kurum olan ortaöğretimde bu sorunlardan etkilenerek kendilerini bu değişimlere uydurmak zorunda kalmışlardır.

Merkezi Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınav'ı olmadan önce ortaöğretimin amacı bilgiyi, beccriyi, kendini hayata kazandırmayı, toplumun içerisinde yaşamayı öğretmeyi amaçlarken, özellikle son 15-20 yıl içerisinde bu amaçlar değişerek orta öğretimde okuyan öğrencileri sadece sınava hazırlamak olmuştur. Bu değişimin sebebi; ülkemizde okur-yazar oranının ve üniversite okumak isteyen kişi sayısının artması, buna da mevcut üniversitelerin kapasitesinin yeterli olmamasıdır. Üniversite giriş imtihanı artık ortaöğretimde okuyan öğrenciler için var olma yada yok olma manasını taşımaktadır. Bundan dolayı orta öğretimin amacında değişim zorunlu olmuştur.

Yükseköğrenim görececek öğrencilerinde belli bir bilgi düzeyinde olmaları gerekir. Bu ise yükseköğretim kurumlarına alınacak öğrencilerin, yükseköğrenim görmek isteyen öğrenciler arasından seçilmesini gerekli

¹ S. Ertürk, *Eğitimde Program Geliştirme*, Yelkentepe Yay., Ankara 1984, s: 23.

kılan diğer bir nedendir. Bu seçme işleminin sağlıklı yapılması, öğrenciler açısından başarının artmasını gerektireceği gibi toplumsal açıdan da kıt kaynakların akılcı kullanımını getirecektir.

Ülkemizde yükseköğretim kurumlarına girmek isteyenlerin sayısı, bu kurumların alabileceklerini belirttikleri öğrenci sayısından fazladır. Sınırlı olanaklardan yararlanacakların sayısının, yararlanmak isteyenlerin sayısından az olması bir seçme işlemini zorunlu hale getirmiştir. Öte yandan, adaylardan hangilerinin çeşitli yükseköğretim programlarının hangisinden daha etkili ve verimli biçimde yararlanabileceklerini belirleme gereği de buna eklenince bir seçme ve yerleştirme işleminin zorunluluğunu ortaya çıkmaktadır.²

Bazı yükseköğretim programları, 1961 yılından itibaren öğrencilerini seçerek almaya başlamışlar ve bir süre seçme işlemlerini kendileri yürütmüşlerdir.³ 1974 yılında, Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÜSYM) kurularak, üniversitelere öğrenci seçme yerleştirme işlemleri bu merkez tarafından yürütülmeye başlanmıştır. ÜSYM, 1981 yılında 2547 Sayılı Yükseköğretim kanunu ile Yükseköğretim Kurulu'na bağlanarak Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adını almıştır.⁴

Çalışmanın amacı

Ortaöğretim başarı ölçütü olarak aldığımız mezuniyet notları ile ÖSS puanları arasındaki ilişkiyi inceleyerek, bu iki değişken arasında beklenen derecede ilişkinin var olup olmadığını araştırmaktır.

² T. Oral, *Lise Başarı Ölçüleri ile ÖSYS Puanları Arasındaki Uyum*, Ankara 1985 (H.Ü., Yayınlanmamış Doktora Tezi).

³ C. Mıhçıoğlu, *Üniversiteye Giriş ve Liselerimiz*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, (No. 278). Ankara 1969.

⁴ ÖSYM., *Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı 1984 İkinci Basamak Sınav Kılavuzu*, Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara 1984.

Yöntem

Bu çalışma, Erzurum da bulunan dört farklı okuldan mezun olan 1102 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Söz konusu öğrencilerin mezuniyet notları ile ÖSS puanları karşılaştırılmak suretiyle, ortaöğretim başarısı ile ÖSS başarısı arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı araştırılmıştır. Bu ilişkiyi ortaya koyabilmek için, elde edilen verilere korelasyon, standart sapma ve aritmetik ortalama gibi istatistiksel analizler uygulanmıştır.⁵

Bulgular

Çalışmada elde edilen mezuniyet notları ile ÖSS puanları arasındaki istatistiksel değerler Tablo 1. ve Tablo 2. de gösterilmiştir.

1999 yılı için oluşturulan tabloya göre; mezuniyet notları ile ÖSS puanları arasındaki korelasyon değerleri incelendiğinde, en yüksek korelasyon değerleri sırasıyla 0,729 ile Anadolu Lisesi, 0,607 ile Fen Lisesi, 0,506 ile Erzurum Lisesi, 0,117 ile Cumhuriyet Lisesi olduğu görülmektedir. Okullar için genel korelasyon değeri 0,578 bulunması mezuniyet notları ile ÖSS puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Mezuniyet notları ortalamalarına göre okullar arasında bir değerlendirme yapılırsa, 4,6 mezuniyet notu ortalaması ile Fen lisesinin en başarılı lise olduğu görülmektedir. Sırasıyla Anadolu Lisesi (3,7 mezuniyet ortalamasıyla), Cumhuriyet Lisesi (3,06 mezuniyet ortalamasıyla), Erzurum Lisesi (2,86 mezuniyet ortalamasıyla) gelmektedir.

⁵ S. Kaptan, *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikler*, Ankara 1995, s. 225.

Tablo 1. Okulların mezuniyet notları ile ÖSS puanları arasındaki istatistiksel değerler (1999).

Okul Adı	Korelasyon	Ortalama		Standart sapma		Öğrenci Sayısı
		Mezun	ÖSS	Mezun	ÖSS	
Fen lisesi	0,607	4,6	204,0	0,29	15,74	79
Anadolu lisesi	0,729	3,7	173,9	0,53	19,9	76
Erzurum lisesi	0,506	2,86	118,2	0,53	59,46	231
Cumhuriyet lisesi	0,117	3,06	97,2	0,56	68,96	161
Genel	0,578	3,3	132,0	0,80	66,44	547

ÖSS puanları dikkate alınarak yapılan değerlendirmede ise, başarı sıralamasına göre okullar, Fen Lisesi (204 ÖSS puanı ortalaması), Anadolu Lisesi (173,9 ÖSS puanı ortalaması), Erzurum Lisesi (118,2 ÖSS puanı ortalaması), Cumhuriyet Lisesi (97,2 ÖSS puanı ortalaması) şeklinde sıralanmaktadır. Mezuniyet notu ortalamaları ile ÖSS puanı ortalamalarına göre başarılı okul sıralamasında bir paralellik görüldüğü, ancak Erzurum lisesinin bu paralellığe uymadığı görülmektedir. Bu sonuç mezuniyet notu ve ÖSS puanlarının standart sapma değerlerinde de gözükmemektedir.

Tablo 2. Okulların mezuniyet notları ile ÖSS puanları arasındaki istatistiksel değerler (2000).

Okul Adı	Korelasyon	Ortalama		Standart Sapma		Öğrenci Sayısı
		Mezun	ÖSS	Mezun	ÖSS	
Fen lisesi	0,873	4,51	196,6	0,31	18,64	90
Anadolu lisesi	0,790	3,9	174,5	0,52	22,15	85
Erzurum lisesi	0,460	2,77	112,3	0,48	62,40	206
Cumhuriyet lisesi	0,630	3,07	58,5	0,65	73,04	174
Genel	0,670	3,3	137,2	0,49	44,06	555

Yukarıda 2000 yılı için oluşturulan tabloya göre; mezuniyet notları ile ÖSS puanları arasındaki korelasyon değerleri incelendiğinde, en yüksek korelasyon değeri 0,873 ile Fen lisesi için görülmektedir. Daha sonra, korelasyon değerleri sırasıyla Anadolu lisesi için 0,790, Cumhuriyet lisesi için

0,630 ve Erzurum lisesi için 0,460 olarak bulunmuştur. Tüm okullar için genel korelasyon değerinin 0,674 olarak bulunması, mezuniyet notları ile ÖSS puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koymaktadır. Yukarıdaki tabloya göre, mezuniyet not ortalamaları açısından okullar arasında yapılan değerlendirme sonucunda, Fen Lisesinin 4,51 mezuniyet not ortalaması ile en başarılı lise olduğu tespit edilmiştir. Fen Lisesini sırasıyla Anadolu Lisesi (3,9), Cumhuriyet Lisesi (3,07) ve Erzurum Lisesi (2,77) mezuniyet not ortalamaları ile takip etmektedir. ÖSS puanları dikkate alınarak yapılan değerlendirmede ise, başarı sıralamasına göre okullar, Fen Lisesi (196,6 ÖSS puanı ortalaması), Anadolu Lisesi (174,5 ÖSS puanı ortalaması), Erzurum Lisesi (112,3 ÖSS puanı ortalaması), Cumhuriyet Lisesi (58,48 ÖSS puanı ortalaması) şeklinde sıralanmaktadır. 2000 yılı için mezuniyet notu ortalamaları ile ÖSS puanı ortalamalarına göre başarılı okul sıralamasında da 1999 yılında olduğu gibi bir paralellik görüldüğü, ancak aynı şekilde Erzurum Lisesinin bu paralelliğe uymadığı görülmektedir. Bu sonuç mezuniyet notu ve ÖSS puanlarının standart sapma değerlerinde de gözükmemektedir.

Bulguların yorumu

Çalışma sonucunda elde edilen bulgular, genelde Fen Lisesi ile Anadolu Lisesini başarılı göstermektedir. Bu sonuç ÖSYM tarafından her yıl yayınlanan okulların ÖSS puanlarına göre sıralaması ile de uyum içerisindedir.⁶ Bu başarının sebeplerine bakılacak olursa Fen Lisesi ve Anadolu Lisesi için şunlar söylenebilir:

1.Bu okullar öğrencilerini, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl yapılan bir seçme sınavı ile almaktadırlar.

2.Bu okulların öğretmenleri de, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan bir seçme sınavıyla seçilmektedir.

3.Bu okulların ders müfredat programları diğer araştırma kapsamına dahil edilen okullara göre daha yoğundur.

⁶ ÖSYM., *Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu*, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara, 2000.

4.Bu liselerde okuyan öğrencilerin aileleri ekonomik açıdan daha iyi şartlara sahip olduklarından dolayı çocuklarının eğitimine daha fazla imkan sağlamaktadır.

5.Bu liselerde okuyan öğrencilere okullarının sağladığı imkanlar diğer okullara göre daha iyidir.

Ortaöğretim başarı ölçütleri ile ÖSS puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi adlı bu makale sonucunda;

1. Ortaöğretim mezuniyet notları ile ÖSS puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu,

2. Ortaöğretimde mezuniyet notu yüksek olan öğrencinin ÖSS puanının da yüksek olduğu,

3. Gerek ortaöğretim başarısı ve gerekse ÖSS başarısı açısından en başarılı okulun Fen Lisesi olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmanın bütün yönlerinin izah edilebilmesi için sınırlarının ve değişkenlerinin daha da genişletilerek incelenmesi gerekmektedir. Çalışmanın diğer yönleri başka bir araştırmaya konu olacak nitelikte olup, ilerdeki yıllarda çalışılması planlanmaktadır.